

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

РЕГЛАМЕНТ

ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА НАЦИОНАЛНОТО СЪСТЕЗАНИЕ ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО „ЛАБОРАТОРИЯ ЗА ИЗКУСТВО“ ЗА УЧЕБНАТА 2024 - 2025 ГОДИНА

І. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Националното състезание по изобразително изкуство „Лаборатория за изкуство“ е насочено към ученици от IV, V, VI, VII и X клас, разпределени в 5 възрастови групи - съответни на класовете. Могат да участват ученици, които през настоящата учебна година се обучават в дневна, самостоятелна или индивидуална форма на обучение в български общински, държавни и частни училища, както и училищата на територията на Република България към чуждестранните посолства. Учебното съдържание, върху което се провежда националното състезание, е съобразно с новите учебни програми за общообразователна подготовка по *изобразително изкуство*. Провежда се в три кръга – общински, областен и национален по график.

Организирането и провеждането на трите кръга на националното състезание през учебната 2024 - 2025 година се обезпечават при спазване на Регламента на състезанието и в съответствие с Правилата, утвърдени със Заповед № РД 09-2784/29.10.2019 г., изменена със Заповед № РД 09-474/25.02.2021 г. и допълнена със Заповед № РД 09-1248/14.06.2021 г., изменена и допълнена със Заповед № РД 09-2454/23.02.2022 г., изменена и допълнена със Заповед № РД 09-3084/17.05.2022 г. на министъра на образованието и науката, за организиране и провеждане на ученическите олимпиади и на националните състезания в държавните, в общинските, в частните и в чуждестранните училища на територията на Република България и по график, определен в Приложение № 2 към Заповед № РД 09-2466/30.08.2024 г. на министъра на образованието и науката за утвърждаване на графици за провеждане на ученически олимпиади, на националните състезания и на националните състезания по професии през учебната 2024-2025 година.

Ежегодно в Регламента Националната комисия задава глобална тема, свързана с областта на познание за определен учебен предмет, с което се създават възможности на ниво общински кръг (училищен кръг) за осъществяване на междупредметни връзки, придобиване на ключови компетентности, както и за взаимодействие между учителите, преподаващи различни учебни предмети. **За учебната 2024 - 2025 година глобалната тема е „Между словесното и визуалното – интерпретации“** и се обвързва с учебния предмет български език и литература.

II. ЦЕЛИ НА СЪСТЕЗАНИЕТО

Националното състезание по изобразително изкуство има за цел:

- Да предостави възможност за творческа изява на ученици със задълбочени знания и придобити практически умения в областта на изобразителното изкуство.
- Да стимулира учениците за личностна изява на придобити изобразителни умения и задълбочени знания от областта на теорията и историята на изкуството.
- Да съдейства за формиране на задълбочен интерес към националното и световното културноисторическо наследство.
- Да подпомага изграждането на художествената и естетическата култура на учениците.
- Да мотивира учителите за работа с ученици с изявени дарби.
- Да предостави възможност на регионално равнище да се сравняват постиженията в областта на обучението по изобразително изкуство.

III. ФОРМАТ

Учениците изпълняват самостоятелно поставените им задачи.

Общинският и областният кръг на националното състезание се провеждат в един етап, а националният кръг на състезанието е в две части, провежда се в един ден.

Формата на проверката на знанията и уменията на учениците по изобразително изкуство е задължително анонимна за националния кръг на състезанието.

Формата на провеждане на състезанието е практическо изпълнение на изобразителна задача на общинския и на областния кръг, а на националния кръг, провеждащ се в две части, е практическо изпълнение на изобразителна задача и на тест.

Учебното съдържание, върху което се определят темите и задачите на състезанието за всяка възрастова група, е включеното в задължителните учебни часове съдържание на учебните програми за общообразователна подготовка по изобразително изкуство. Оценяваните компетентности са придобитите знания и умения в целия курс на обучение до момента на провеждане на съответния кръг – общински/областен/национален, валиден за съответната възрастова група.

Изобразителните задачи са от областта на изящните изкуства, декоративно-приложните изкуства, дизайна, синтетичните изкуства - сценичните изкуства, екранните изкуства. *Тестът* се състои от 15 задачи, свързани с познанията на учениците от областта на теорията и историята на изкуството: задачи от затворен тип, с четири избираеми отговора, от които само един е верният, както и задачи със свободен отговор.

Формат на рисувателния лист:

- за живопис – 35/50 см;
- за графика – 35/50 см или 25/35 см;
- за декоративно-приложни изкуства/дизайн – 35/50 см или 25/35 см.

Изобразителната задача се изпълнява с материали и пособия на ученика и осигурени от него: акварел, темпера, пастели, цветни тушове; моливи, креда, въглен, сангин, туш, пастил; триъгълник, линия, пергел, гума, четки, съд за вода, палитра, паус, ножица, син химикал.

При провеждането на националния кръг се осигурява рисувателен лист.

IV. ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА СЪСТЕЗАНИЕТО

1. Времетраене

Общински и областен кръг

- За IV, V, VI, VII и X клас - 3 астрономически часа

Национален кръг

Писмена работа

- За IV, V, VI, VII и X клас - 45 мин

Практическа задача

- За IV, V, VI, VII и X клас - 3 астрономически часа

2. График на състезанието:

Общински кръг – 22.02.2025 г., началото на състезанието е в 09.00 часа.

Областен кръг – 15.03.2025 г., началото на състезанието е в 09.00 часа.

Национален кръг – 31.05. – 02.06.2025 г., началото на състезанието е в 9.00 часа.

Домакин на националния кръг на състезанието „Лаборатория за изкуство“ за учебната 2024 - 2025 година е РУО – Велико Търново.

3. Провеждане на състезанието

Участието на учениците в състезанието се осъществява при спазване изискванията на т. 86, т. 87, т. 88, т. 89, Раздел II, Глава II от Правилата за организиране и провеждане на

ученическите олимпиади и националните състезания. Всеки ученик подава декларация за информираност и съгласие (по образец) за публикуване на резултатите му от всички кръгове, в които ще участва, в училището, в което се обучава. При липса на изрично изразено съгласие резултатите на ученика се обявяват публично с фиктивен номер вместо имената му.

За осигуряване на здравословни и безопасни условия на работа на учениците по време на състезанието се изисква: писменото съгласие на родителите, когато състезанието се провежда в друго населено място; определянето на лицата, които ще придружават учениците, когато състезанието се провежда в средишно училище и в този кръг ще участват ученици от съседни населени места; присъствието на медицинско лице за оказване на долекарска помощ. За ученици със специални образователни потребности се осигурява придружител - ресурсен учител.

А. Общински кръг

Организира се и се провежда по училища със съдействието на РУО.

Директорът на училището издава заповед, в която определя график за провеждане на състезанието, съобразен със сроковете, утвърдени от министъра на образованието и науката, залите за провеждане на състезанието и работните места, квесторите, комисия за организация и провеждане на състезанието и комисия за проверка и оценка на изобразителните задачи и съответните ѝ задължения.

Училищната комисия за проверка и оценка изготвя *протокол* за явилите се ученици в училищния кръг и резултатите от представянето им, както и *протокол* за класирането на учениците за областния кръг и техните резултати. Информацията се представя на директора на училището до 7 работни дни след приключване работата на училищната комисия. Протоколите (на явилите се ученици и на класираните ученици), заверени с подпис и печат от директора на училището, се изпращат сканирани и във формат **PDF** и в **Excel** в МОН на електронен адрес: g.georgieva@mon.bg не по-късно от 10 работни дни след провеждане на състезателния ден.

Директорът изпраща на директора на училището координатор на областния кръг в електронен вид следната информация: подписан с електронен подпис протокол за класираните за областния кръг ученици и техните резултати и списък на учениците, които не са изразили съгласие за публикуване на личните им данни.

Оригиналът на протоколите на хартиен носител с подпис на директора и печат на училището, рисунките в оригинал, както и декларациите за информираност и съгласие се съхраняват в училището до края на учебната година.

Контролът по провеждането на общинския кръг се осъществява от директора на училището.

- ✓ Във връзка с определената за настоящата учебна година **глобална тема „Между словесното и визуалното – интерпретации“**, която влиза като елемент в регламента на конкурса, са посочени някои от възможностите, които могат да се приложат:

Дейности

- Проучване, дискусии;
- Сътрудничество и взаимодействие между учителите по съответните учебни предмети;
- Организиране на изложба (реална или виртуална) в училището;
- Създаване на архив в училището от етапите на проучване, снимков материал от дискусии и от изложбената дейност, рисунките.

Проучването, което може да бъде включително с помощта на ИКТ, ще подпомогне както дискусиите, така и изпълнението на изобразителните задачи.

Изобразителната дейност да бъде вдъхновена от учебния предмет български език и литература. Имайки предвид, от една страна, значението на понятието „*илюстрация*“ – *изображение, което „осветлява“, придружава, разяснява, допълва даден текст*, а от друга – *художественото слово и неговата изобразителна сила да обрисова визуалното* – може да се търсят пресечните точки между двете изкуства, както и възможността взаимно да се интерпретират.

Интегративните връзки между учебните предмети може да се осъществяват чрез общи понятия, проблеми, дейности и теми с междудисциплинарен характер: Античност, Европейско средновековие, Ренесанс, Българско средновековие, Възраждане, барок, класицизъм, романтизъм, модерно и съвременно изкуство, романтизъм, епоха, стил, модернизъм, експресионизъм, реализъм, символизъм; жанр; тема, сюжет, изразни средства; синтез, сценография, синтетични изкуства, сценични изкуства; ритъм, симетрия, контраст; пиктограма, буква, шрифт, писмена култура; художествено оформление на страница с текст, илюстриране на художествен текст, като се отразяват елементи от фабулата му, дизайн на книгата, художествена илюстрация, научна илюстрация; мит, вълшебна (фолклорна) приказка, легенда, разказ, роман, песен, поема; развитие на героите в сюжета, състояние и характеристика на героите; художествен текст - ролята на словесния пейзаж, словесната предметната обстановка, словесната среда за изобразяване на човека и света;.

Целта при осъществяване на междупредметни връзки е да се даде възможност на учениците за изразяване на чувства, мисли, настроения, позиции с помощта на различни езици – визуален и вербален.

Това би допринесло чрез познанията по български език и литература за реализиране на творчески проекти в областта на изящните изкуства, декоративните-приложните изкуства и дизайна, изготвяне на презентации по история на изкуството, както и за подпомагане на процесите на изучаване на български език и литература чрез изкуство.

Учениците могат да създават художествени проекти, като работят по наблюдение, по памет и по въображение и използват разнообразието от традиционни и нетрадиционни материали и техники в своята творческа дейност.

Б. Областен кръг

Началникът на РУО определя със заповед училище домакин на областния кръг на състезанието, квесторите, които не са специалисти по съответния учебен предмет, както и областна комисия за проверка и оценка на изобразителните задачи на учениците, като в заповедта се конкретизират техните задължения.

Директорът на училището, определено от началника на РУО за провеждане на областния кръг на състезанието, назначава със заповед комисия за организиране и провеждане на състезанието, като в заповедта се конкретизират задълженията ѝ, както и определя залите за провеждане на състезанието и работните места.

Областната комисия за проверка и оценка в срок от 7 работни дни от провеждането на състезанието:

- изготвя *протокол* за явилите се ученици и техните резултати, както и *протокол* с резултатите на учениците, предложени за допускане до национален кръг.
- протоколите, заверени с подпис и печат от директора на училището, се изпращат сканирани в МОН във формат **PDF** и в *Excel* на електронен адрес: g.georgieva@mon.bg.
- оригиналните рисунки на предложените за допускане до националния кръг ученици, класирани на първите три места за всяка възрастова група, се изпращат заедно с протоколите на хартиен носител в МОН.

Директорът на училището домакин на областния кръг на състезанието изпраща на директора на училището домакин на националния кръг в електронен вид следната информация: подписан с електронен подпис протокол с резултатите на учениците, предложени за допускане до национален кръг и списък на учениците, които не са изразили съгласие за публикуване на личните им данни.

Резултатите от изобразителните задачи на участниците в областния кръг, с изключение на изпратените за националния кръг, се съхраняват от училището домакин, определено от РУО до края на учебната година.

Контролът по организирането и провеждането на областния кръг се осъществява от директора на училището домакин.

В. Национален кръг

Националният кръг се организира, провежда и оценява от Национална комисия със съдействието на РУО. Началникът на РУО определя със заповед училище домакин на

националния кръг на състезанието и квестори, които не са специалисти по съответния учебен предмет.

Директорът на училището, определено от началника на РУО за провеждане на националния кръг на състезанието, назначава със заповед комисия за организиране и провеждане на състезанието и комисия за засекретяване и разсекретяване, като в заповедта се конкретизират техните задължения. В заповедта се определят залите и работните места.

Националната комисия е определена със заповед на министъра на образованието и науката. В Националната комисия участват представители на академичната общност и учители по изобразително изкуство. Дейностите и задълженията на членовете на Националната комисия са определени в чл. 81 и чл. 82, Глава втора, Раздел I от Приложение 1 на утвърдените от министъра на образованието и науката Правила за организиране и провеждане на ученическите олимпиади и на националните състезания в държавните, в общинските, в частните и в чуждестранните училища на територията на Република България.

В случай че националният кръг се провежда присъствено в училището домакин, финансовите средства, необходими за осигуряване на участието в националния кръг (пътни, нощувки и дневни), са за сметка на училището/участниците. Заявки за участие в националния кръг се подават електронно до училището домакин и до експерта в МОН.

В случай на обявена извънредна епидемична обстановка с приложения противоепидемични мерки, свързани с обучението на ученици в ОРЕС, националният кръг може да се проведе по региони в училището домакин на областния кръг.

Координацията на дейностите на Националната комисия се осъществява от експерта по изобразително изкуство в МОН.

Резултатите от националния кръг на състезанието се обявяват до 7 работни дни след приключване работата на комисията и се публикуват на електронната страница на МОН.

Документацията от националния кръг на състезанието се съхранява до края на учебната година в училището домакин на състезанието. Сканираните протоколи, резултатите от изобразителната задача и **писмените работи** на учениците се съхраняват в МОН.

4. Изготвяне на задачите и определяне на темите

Националната комисия изготвя темите, задачите, критериите, теста и системата за оценяване, разработени в съответствие с учебните програми за общообразователна подготовка по изобразително изкуство, за всеки състезателен кръг и за всяка възрастова група.

Изпитните материали се съгласуват с експерта в МОН. Училищата, определени да провеждат състезанието за общинския и областния кръг, получават задачите електронно през платформа <https://competition.mon.bg> в **8.00 часа** в деня на провеждане на

състезанието. За националния кръг получават задачите електронно в 8.00 часа в деня на провеждане на състезанието.

5. Оценяване – по кръгове

Оценяването за всяка възрастова група и за всеки кръг е в точки.

Общински кръг: Оценяването се извършва от училищната комисия за проверка и оценка на изобразителните задачи по критерии, разработени от националните комисии. Всяка рисунка се проверява и оценява от двама оценители, които работят независимо един от друг, като попълват присъдените точки в протокол. Окончателният резултат е средноаритметичен от резултатите на двамата оценители. Крайният брой точки се записва на гърба на рисунката. Максималният брой точки е 70.

Областен кръг: Оценяването се извършва от областна комисия за проверка и оценка на изобразителните задачи по критерии, разработени от националните комисии. Всяка рисунка се проверява и оценява от двама оценители, които работят независимо един от друг, като попълват присъдените точки в протокол. Окончателният резултат е средноаритметичен от резултатите на двамата оценители. Крайният брой точки се записва на гърба на рисунката. Максималният брой точки е 70.

Национален кръг:

Всяка писмена работа-тест се проверява и оценява от двама оценители, които работят независимо един от друг. При проверката всеки оценител отбелязва встрани на всяка задача присъдения брой точки, след което попълва присъдения общ брой точки в протокол. Крайният резултат е средноаритметичен от резултатите на двамата оценители. Максималния брой точки за тази част от националния кръг на състезанието е 30 точки.

Всяка рисунка се проверява и оценява от двама оценители, които работят независимо един от друг, като попълват присъдените точки в протокол. Крайният резултат е средноаритметичен от резултатите на двамата оценители и се вписва в протокола и на гърба на рисунката. Максималният брой точки за тази част от националния кръг на състезанието е 70.

Окончателната оценка на всеки участник е сбор от оценките, получени в двете части на състезанието. Окончателната оценка се вписва в протокол. Максималният брой точки от двете части на състезанието е 100.

6. Класиране по кръгове

Класирането на учениците за всяка възрастова група и във всеки кръг е индивидуално и е на базата на получения брой точки.

Общински кръг

За участие в областния кръг училищните комисии предлагат ученици, чиито рисунки са получили от 60 точки до 70 точки, като ги класират в низходящ ред.

Областен кръг

За допускане до националния кръг областните комисии предлагат ученици, които са класирани на първите три места от всяка възрастова група.

Предложените от областните комисии за допускане до национален кръг рисунки се арбитрират от Националната комисия. Националната комисия може да потвърди оценката, получена на областния кръг, или да постави нова оценка. Всяка рисунка се проверява и оценява от двама оценители, които работят независимо един от друг, като попълват присъдените точки в протокол. Окончателният резултат е средноаритметичен от резултатите на двамата оценители. Оценките на Националната комисия са окончателни и не подлежат на обжалване.

Оценените след арбитраж рисунки на учениците, които се допускат до национален кръг, се разсекретяват. Изготвя се ***окончателен протокол*** с резултатите на класираните ученици, подредени в низходящ ред (за всяка възрастова група броят им не трябва да надхвърля 40 (четиридесет). Протоколът се представя в МОН за оповестяване в срок не по-късно от 10 работни дни преди провеждането на националния кръг.

Национален кръг

Националната комисия извършила проверката и оценката на теста и на резултатите от изобразителната задача на учениците, участвали в националния кръг на състезанието, изготвя протокол за всяка възрастова група с резултатите на класираните ученици, подредени в низходящ ред.

Учениците, класирани на първо, второ и трето място, получават индивидуална грамота от МОН.

Всички ученици, участвали в националния кръг на състезанието, получават индивидуална грамота за участие, подписана от председателя на Националната комисия.

7. Засекретяване и разсекретяване

При провеждането на националния кръг на състезанието по изобразително изкуство се прилага процедура по засекретяване и разсекретяване, която включва:

За писмената работа-тест:

- на лист А5 се вписват: трите имена на ученика, клас, училище, град, РУО. Листът се поставя в малкия плик, след което пликът се залепва;
- малкият плик и писмената работа се поставят в голям плик, който се залепва от квестора в присъствието на ученика;

- един и същ фиктивен номер се поставя на малкия плик, на писмената работа на ученика и на големия плик;
- малките пликчета с поставени фиктивни номера се съхраняват до разсекретяването;
- оценителите нанасят резултата в точки в протокол с нанесени фиктивни номера;
- разсекретяването на писмените работи се извършва чрез отваряне на малките пликчета и записване на трите имена на всеки участник върху писмената му работа.

За изобразителната задача:

- на гърба на рисунката в горния десен ъгъл се очертава правоъгълник с големината на малкото непрозрачно листче формат А5;
- вписват се данните на ученика (трите имена, клас, град, училище, РУО), в очертания правоъгълник на гърба на рисунката върху надписа се залепва непрозрачното листче, като се внимава върху надписа да не попадне лепило;
- **изпитен комплект** – всяка засекретена писмена работа-тест и всяка засекретена рисунка за всеки ученик в негово присъствие се закрепват с телбод;
- върху горния десен ъгъл на рисувателния лист се поставя фиктивен номер, еднакъв с този на писмена работа-тест;
- всички рисунки от всяка изпитна зала се поставят в папка;
- подреждането на рисунките на учениците в папки се осъществява по нарастваща последователност на фиктивните номера, като всеки лист в папката се номерира в долния десен ъгъл. Всяка папка се номерира, изписва се възрастовата група, след което се описва броят на листовите, съдържащи се в нея;
- оценителите нанасят резултата от изпълнението на изобразителната задача в точки в протокол с фиктивни номера и върху рисунката под фиктивния номер;
- разсекретяването на рисунките се извършва чрез отлепване на картончето, съхраняващо надписа на гърба на рисунката, и вписване на данните на ученика в протокола.

IV. ФИНАНСИРАНЕ

За участието на учениците в състезанието не се събират такси.

Разходите на учениците, участващи в областния и в националния кръг на състезанието и придружаващите ги лица (учители, вкл. ресурсен при необходимост), са за сметка на училището, което ги изпраща. Разходи на родители или други придружаващи лица са за лична сметка.

При организирането и провеждането на състезанието може да се търси партньорство от фирми и организации за връчване на допълнителни грамоти и награди.

V. ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Резултатите от националния кръг на състезанието по *изобразително изкуство* „Лаборатория за изкуство“ се популяризират съгласно Глава втора, Раздел II и IV, Приложение 1 от Правилата за организиране и провеждане на ученически олимпиади и на национални състезания.

Директорът на училището домакин публикува резултатите на учениците съобразно подадените декларации за информираност и съгласие от родителя/настойника/попечителя, носещ отговорност за ученика, по етапи на състезанието, като резултатите от арбитражирането и от националния кръг на състезанието – след като същите са публикувани на електронната страница на МОН.

НАЦИОНАЛНА КОМИСИЯ

* При непредвидени обстоятелства, възпрепятстващи провеждането на някой от кръговете на националното състезание, регламентът ще бъде съобразен със ситуацията.